

OKRĘGOWA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA
W KRAKOWIE

CO TRZEBA WIEDZIEĆ O EGZAMINIE MATURALNYM Z JĘZYKA POLSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2022/2023

WEBINARIUM. CZĘŚĆ 1.

Teresa Bulska-Leśniak

OKRĘGOWA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA
W KRAKOWIE

ŹRÓDŁA INFORMACJI O MATURZE 2023 Z JĘZYKA POLSKIEGO

Egzamin ósmoklasisty >

Egzamin maturalny >

Egzaminy zawodowe >

Egzamin eksternistyczny >

Okręgowe komisje
egzaminacyjne

Informacje o egzaminach w 2023 r.

Informacje o egzaminach w 2023 r.

Infolinia

Telefon: 12 68 32 179

Menu Główne

[Egzamin ósmoklasisty](#)

[Egzamin maturalny](#)

Komunikaty i informacje CKE dotyczące egzaminów w 2023 r.

piątek, 19-08-2022 godz. 12:07   Odsłon 3,867

19 sierpnia 2022 r. dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej opublikował harmonogram egzaminu maturalnego oraz egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 oraz pozostałe komunikaty dotyczące organizacji egzaminów, dostosowań warunków na egzaminach. Zapraszamy do zapoznania się z poniższymi dokumentami:

[czytaj dalej \(81 słów\)](#)

O KOMISJI

AKTUALNOŚCI

ARKUSZE

AKTY PRAWNE

WYNIKI EGZAMINÓW I BADANIA

EGZAMINY WYGASZONE ▾

Egzamin ósmoklasisty >

Egzamin maturalny >

Egzamin maturalny w Formule 2023

O egzaminie

Podstawa programowa

Informatory

Arkusze

Harmonogram, komunikaty i informacje

Wyniki, sprawozdania

Materiały dodatkowe
Arkusze diagnostyczne

Archiwum

O egzaminie

Podstawa programowa

Informatory

Arkusze

Harmonogram, komunikaty
i informacje

Wyniki, sprawozdania

Materiały dodatkowe
Arkusze diagnostyczne

Archiwum

O KOMISJI

AKTUALNOŚCI

ARKUSZE

AKTY PRAWNE

WYNIKI EGZAMINÓW I BADANIA

Egzamin ósmoklasisty >

Egzamin maturalny v

Egzamin maturalny w Formule 2023

Egzamin maturalny w Formule 2015

Egzaminy zawodowe >

Egzamin eksternistyczny >

Egzamin maturalny w Formule 2023

Egzamin

Nr	Tytuł	Praca 1	Praca 1 – Ocena	Praca 2	Praca 2 – Ocena
1	Poziom podstawowy I rozszerzony: <u>Kontekstowe czytanie utworu literackiego</u>	Praca 1	Ocena 1	Praca 2	Ocena 2
2	Poziom podstawowy I rozszerzony: <u>Funkcjonalne wykorzystanie utworów literackich w wypracowaniu</u>	Praca 1	Ocena 1	Praca 2	Ocena 2
3	Poziom rozszerzony: <u>Kompetencje literackie i kulturowe w wypracowaniu na poziomie rozszerzonym</u>	Praca 1	Ocena 1	Praca 2	Ocena 2
4	Poziom podstawowy I rozszerzony <u>Argumentacja w wypracowaniu maturalnym</u>	Praca 1	Ocena 1	Praca 2	Ocena 2
5	Poziom podstawowy I rozszerzony <u>Erudycyjność w wypracowaniu maturalnym</u>	Praca 1	Ocena 1	Praca 2	Ocena 2
6	Poziom rozszerzony <u>Analiza wypracowania na poziomie rozszerzonym</u>				
7	Poziom podstawowy <u>Notatka syntetyzująca</u>	Prace	Ocena		
8	Poziom podstawowy <u>Budowa akapitów w wypowiedzi argumentacyjnej</u>	Praca 1	Ocena 1	Praca 2	Ocena 2
9	Poziom rozszerzony <u>Cytat w temacie wypracowania na poziomie rozszerzonym</u>	Praca	Ocena		
10	<u>Część ustna egzaminu maturalnego. Zasady oceniania</u>	Materiał ćwiczeniowy film 1.	Ocena 1	Materiał ćwiczeniowy film 2.	Ocena 2
11	<u>Przykładowe zestawy zadań do części ustnej egzaminu maturalnego</u>				
12	<u>Doskonalenie umiejętności tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym z wykorzystaniem zasad oceniania</u>	Praca 1		Praca 2	

Infolinia

Telefon: 12 68 32 179

Menu Główne

Egzamin ósmoklasisty

Egzamin maturalny

Egzamin zawodowy

Egzamin eksternistyczny

Dla uczniów i absolwentów

Arkusze egzaminacyjne

Wyniki egzaminów

Portal telewizyjny OKE

Szkolenia na egzaminatorów

Obserwacje egzaminów zew.

Publikacje pracowników OKE

Zgłoszenie / likwidacja szkoły

Konferencje szkoleniowe dla dyrektorów szkół/placówek przeprowadzających egzaminy z kwalifikacji

środa, 15-03-2023 godz. 13:19   Odślon 15

Zapraszamy dyrektorów szkół/placówek lub osoby zajmujące się organizacją egzaminów zawodowych na konferencje szkoleniowe na temat planowania egzaminów zawodowych w sesji Lato 2023 r.
Harmonogram konferencji

Spotkanie dla dyrektorów szkół maturalnych

czwartek, 09-03-2023 godz. 15:13   Odślon 107

Szanowni Państwo,

zapraszamy Dyrektorów, Przewodniczących Zespołów Egzaminacyjnych szkół, w których odbędzie się egzamin maturalny, w województwie lubelskim, małopolskim i podkarpackim na spotkanie on-line w dniu **29 marca 2023 r. (środa) o godzinie 10:30.**

W programie spotkania:

- przygotowanie i organizacja egzaminu maturalnego w 2023 roku,
- informacje o egzaminie maturalnym - część ustna w roku 2023,

Link do spotkania podamy w systemie **SIOEO**.

Komunikaty w sprawie listy zadań jawnych w części ustnej egzaminu maturalnego oraz materiałów z chemii

czwartek, 02-03-2023 godz. 08:45   Odślon 367

Link do komunikatów

Zbiór zadań problemowych z chemii **News**

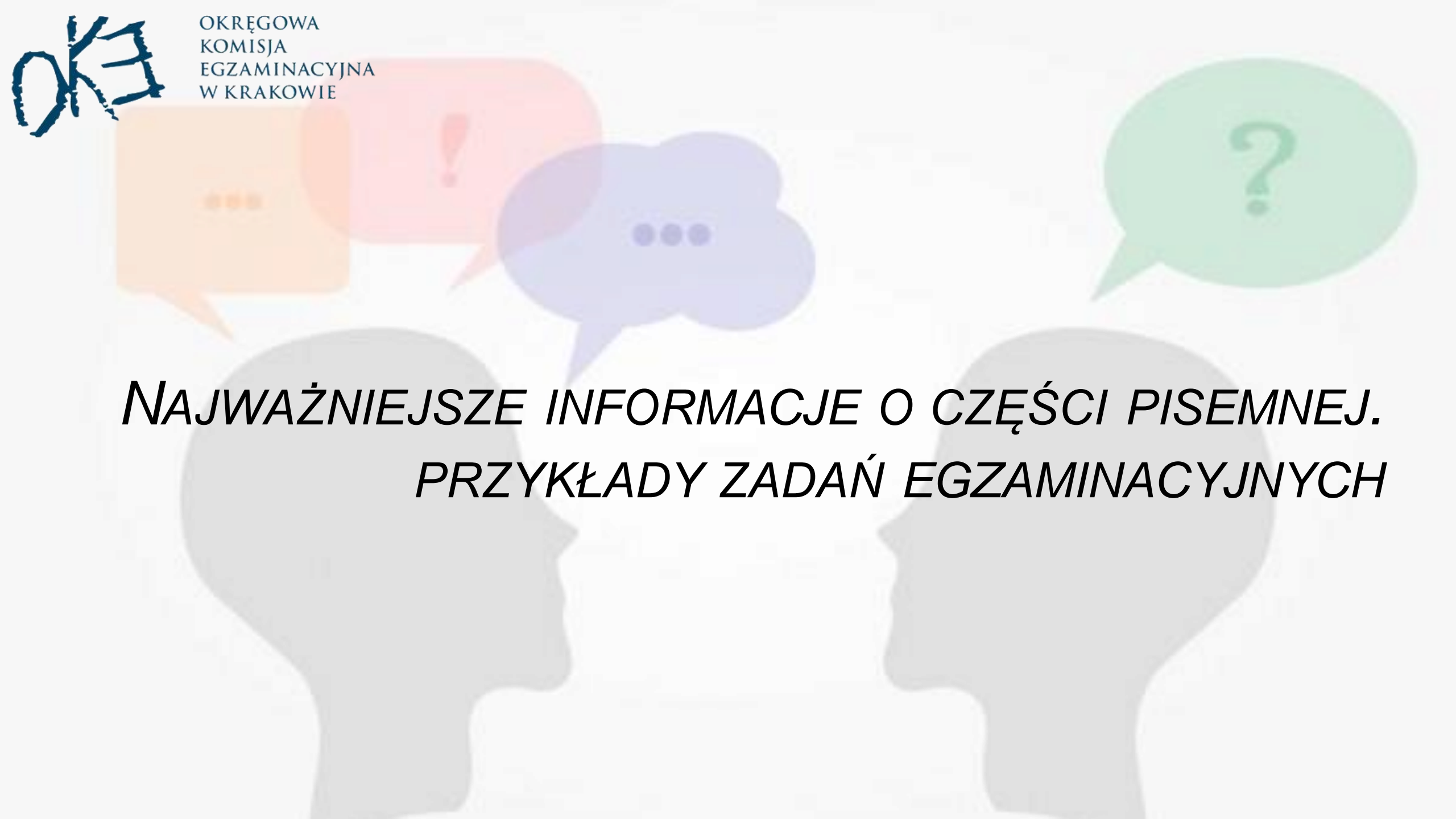

Działania CKE i OKE

1. **4 marca 2022 r.** opublikowane zostały arkusze pokazowe (z wszystkich przedmiotów, na wszystkich poziomach) w formie standardowej i dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
2. **28 do 30 września 2022 r.** – matura próbna z przedmiotów obowiązkowych (język polski, matematyka i języki obce na poziomie podstawowym).
3. **12 do 22 grudnia 2022 r.** – test diagnostyczny ze wszystkich przedmiotów na wszystkich poziomach – arkusze w formie standardowej i dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

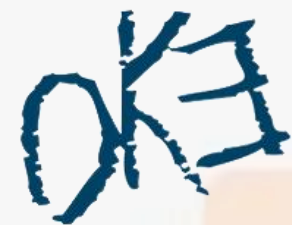

OKRĘGOWA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA
W KRAKOWIE

***NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O CZĘŚCI PISEMNEJ.
PRZYKŁADY ZADAŃ EGZAMINACYJNYCH***

Informatory

[strona startowa](#) > [egzamin maturalny](#) > [egzamin maturalny w formule 2023](#) > [informatory](#)

[Egzamin maturalny w roku 2023 oraz 2024 – prezentacja o najważniejszych zmianach](#)

W roku 2023 i 2024 Informator należy czytać łącznie z *Aneksem*. Aneks zawiera informacje o treściach informatora, które nie obowiązują na egzaminie w 2023 i 2024 r.

- [Część ogólna informatora w roku 2023 i 2024](#)
- [Część ogólna informatora od roku 2025](#)
- [Język polski na poziomie podstawowym + czarnodruk + Aneks 2023 i 2024](#)
- [Język polski na poziomie rozszerzonym + czarnodruk + Aneks 2023 i 2024](#)

Egzamin maturalny w roku 2023 oraz 2024

Język polski – poziom podstawowy

Dla absolwentów 4-letniego liceum (od 2023 r.)
i 5-letniego technikum (od 2024 r.) (Formuła 2023)

Najważniejsze zmiany w arkuszu egzaminacyjnym w roku 2023 oraz 2024 (w porównaniu do zapisów ogłoszonych w Informatorze o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2023/2024)

	Informator	W roku 2023 oraz 2024																																								
Czas trwania egzaminu	240 minut	240 minut																																								
Charakter egzaminu	przedmiot obowiązkowy konieczność uzyskania 30% punktów	przedmiot obowiązkowy konieczność uzyskania 30% punktów																																								
Elementy egzaminu	Część 1. Język polski w użyciu Część 2. Test historycznoliteracki Część 3. Wypracowanie	Część 1. Język polski w użyciu Część 2. Test historycznoliteracki Część 3. Wypracowanie																																								
Liczba punktów	70 , w tym Część 1. – 13 punktów Część 2. – 22 punkty Część 3. – 35 punktów	60 , w tym: Część 1. – 10 punktów Część 2. – 15 punktów Część 3. – 35 punktów																																								
Liczba zadań	<table border="1"><thead><tr><th>Część</th><th>Liczba zadań</th><th>Liczba punktów</th><th>Udział w wyniku sumarycznym</th></tr></thead><tbody><tr><td>Część 1. Język polski w użyciu</td><td>6–9</td><td>13</td><td>19%</td></tr><tr><td>Część 2. Test historycznoliteracki</td><td>12–22</td><td>22</td><td>31%</td></tr><tr><td>Część 3. Wypracowanie</td><td>1</td><td>35</td><td>50%</td></tr><tr><td>Razem</td><td>19–32</td><td>70</td><td>100%</td></tr></tbody></table>	Część	Liczba zadań	Liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym	Część 1. Język polski w użyciu	6–9	13	19%	Część 2. Test historycznoliteracki	12–22	22	31%	Część 3. Wypracowanie	1	35	50%	Razem	19–32	70	100%	<table border="1"><thead><tr><th>Część</th><th>Liczba zadań</th><th>Liczba punktów</th><th>Udział w wyniku sumarycznym</th></tr></thead><tbody><tr><td>Część 1. Język polski w użyciu</td><td>5–7</td><td>10</td><td>17%</td></tr><tr><td>Część 2. Test historycznoliteracki</td><td>6–15</td><td>15</td><td>25%</td></tr><tr><td>Część 3. Wypracowanie</td><td>1</td><td>35</td><td>58%</td></tr><tr><td>Razem</td><td>12–23</td><td>60</td><td>100%</td></tr></tbody></table>	Część	Liczba zadań	Liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym	Część 1. Język polski w użyciu	5–7	10	17%	Część 2. Test historycznoliteracki	6–15	15	25%	Część 3. Wypracowanie	1	35	58%	Razem	12–23	60	100%
Część	Liczba zadań	Liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym																																							
Część 1. Język polski w użyciu	6–9	13	19%																																							
Część 2. Test historycznoliteracki	12–22	22	31%																																							
Część 3. Wypracowanie	1	35	50%																																							
Razem	19–32	70	100%																																							
Część	Liczba zadań	Liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym																																							
Część 1. Język polski w użyciu	5–7	10	17%																																							
Część 2. Test historycznoliteracki	6–15	15	25%																																							
Część 3. Wypracowanie	1	35	58%																																							
Razem	12–23	60	100%																																							

Zadania w części: Język polski w użyciu. Test

Test zawiera zestawienie dwóch tekstów na zbliżony temat. Mogą one wspólny temat rozwijać w odmienny sposób, ukazywać różne spojrzenia na ten sam temat lub temat może być przedstawiony z różnych perspektyw / punktów widzenia.

Test obejmuje:

- a) **dwa teksty** liczące łącznie około 1000 wyrazów,
- b) **wiązkę zdań** otwartych i/lub zamkniętych; zadania dotyczą poszczególnych tekstów, ale także wymagają skonfrontowania obu tekstów. Jednym z zadań zawsze jest **notatka syntetyzująca**.

Teksty, do których odnoszą się zadania w wiązce, **mają charakter popularnonaukowy lub publicystyczny** i **odnoszą się do różnorodnej tematyki, dotyczą różnych dziedzin życia**, np. kultur różnych krajów, mody, muzyki; **nie będą to teksty filologiczne**.

Część 1. Test. Język polski w użyciu

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Wojciech Józef Burszta

Bez końca

Sequel¹ to pojęcie techniczne, ale także nowy wymiar kultury, której ideałem zdaje się być optymistyczne przekonanie, że o świecie możemy opowiadać nie tylko poprzez wymyślanie zupełnie nowych historii, ale też poprzez układanie elementów ze znanych opowieści w dowolne sekwencje.

Tekst 2.

Marcin Napiórkowski

Nie sposób tego zagwizdać

Dobra historia, dobrze opowiedziana. Przez lata był to jedyny pewny przepis na hollywoodzki sukces. Scenarzyści czerpali chętnie z literatury albo wzorowali się na udanych dziełach poprzedników.

Nie brakowało też takich, którzy twierdzili, że wszystkie hollywoodzkie historie to w rzeczywistości jedna opowieść powtarzana w tysiącu różnych wersjach. Niezależnie od pewnych problemów z oryginalnością od czasu do czasu znajdujących finał na sali sądowej, hollywoodzką produkcję definiowało zawsze to, że miała swój początek, punkt kulminacyjny i koniec. A po niej przychodziła pora na nową przygodę, nowego bohatera w nowym świecie.

4.
0-1-2

Zadanie 4. (0-2)

Z tekstu Marcina Napiórkowskiego wynika, że współczesne hollywoodzkie produkcje filmowe łamią tzw. złotą zasadę Czechowa. Wyjaśnij, na czym ta zasada polega, nie posługując się sformułowaniami z tekstu, oraz rozstrzygnij, czy z artykułu Wojciecha Józefa Burszty można wysnuć podobny wniosek na temat wytworów współczesnej kultury. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.
0-1

Zadanie 5. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Wojciecha Józefa Burszty i tekstu Marcina Napiórkowskiego. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Sformułowanie <i>chciwymacher</i> użyte w tekście Marcina Napiórkowskiego ma charakter wartościujący.	P	F
2.	Ostatnie zdanie tekstu Wojciecha Józefa Burszty odznacza się patosem.	P	F

4.
0-1-2
<input type="text"/>

Zadanie 4. (0-2)

Z tekstu Marcina Napiórkowskiego wynika, że współczesne hollywoodzkie produkcje filmowe łamią tzw. złotą zasadę Czechowa. Wyjaśnij, na czym ta zasada polega, nie posługując się sformułowaniami z tekstu, oraz rozstrzygnij, czy z artykułu Wojciecha Józefa Burszty można wysnuć podobny wniosek na temat wytworów współczesnej kultury. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

Wszystkie te zadania przygotowują zdającego do napisania ostatniego zadania w teście, tj. **notatki syntetyzującej.**

.....

.....

.....

5.
0-1
<input type="text"/>

Zadanie 5. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Wojciecha Józefa Burszty i tekstu Marcina Napiórkowskiego. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Sformułowanie <i>chciwy macher</i> użyte w tekście Marcina Napiórkowskiego ma charakter wartościujący.	P	F
2.	Ostatnie zdanie tekstu Wojciecha Józefa Burszty odznacza się patosem.	P	F

Zadanie 7. (0–4)

Na podstawie obu tekstów napisz syntetyzującą notatkę na temat: badania naukowe nad zjawiskiem zlodowacenia. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Na podstawie obu tekstów zredaguj notatkę syntetyzującą na temat: badania naukowe nad zjawiskiem zlodowacenia. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Zadanie 8. (0–4)

Na podstawie obu tekstów zredaguj syntetyzującą notatkę na temat: współczesny człowiek wobec sztucznej inteligencji. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 3 pkt za treść

Autorzy obu tekstów podjęli problem znaczenia sztucznej inteligencji dla współczesnego człowieka. Ich opinie na ten temat są jednak różne. Aleksandra Stanisławska obawia się, że sztuczna inteligencja może zdominować ludzi. Swój pogląd autorka uzasadnia przykładami zastępowania człowieka przez sztuczną inteligencję oraz wpływania przez nią na jego decyzje. Łukasz Lamża uważa przeciwnie, że AI jest niezbędna, a jako wytwór człowieka naśladuje jego intelekt, tym samym nie zagraża ludzkiej cywilizacji.

[67 wyrazów]

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 pkt za treść

Oba teksty przedstawiają dwa odmienne poglądy na temat wpływu sztucznej inteligencji (AI) na człowieka. Aleksandra Stanisławska obawia się zdominowania człowieka przez AI. Boi się, że AI, przewyższająca człowieka inteligencją, może go zastąpić. Łukasz Lamża sądzi natomiast, że bez sztucznej inteligencji nie ma rozwoju cywilizacji. Sztuczna inteligencja może zrobić wiele dobrego dla człowieka, na przykład wyręczyć go w wielu sprawach. AI nie zastąpi człowieka całkowicie, bo jest przez niego stworzona na jego wzór.

[72 wyrazy]

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 pkt za treść

Aleksandra Stanisławska pokazuje stworzone przez ludzi wizje robotów, które myślą podobnie jak ludzie, ale uważa, że w rzeczywistości inteligencja robotów będzie zupełnie inna. Będzie działała szybciej i lepiej niż ludzka. Zdaniem autorki sztuczna inteligencja będzie trudna do kontroli i groźna dla ludzi. Łukasz Lamża, pisząc o sztucznej inteligencji, uważa, że sztuczna inteligencja jest niezbyt twórcza, ale za to bardzo przydatna ludziom, np. przy wykonywaniu prac domowych.

[66 wyrazów]

Zasady oceniania

Treść	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odwołujące się do informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odwołujące się do informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odwołujące się do informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne	stanowiska obu autorów nie są ze sobą zestawione albo są zestawione niepoprawnie; nie wskazano	

Przykładowe zadania z rozwiązaniami 77

	rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	np. punktów wspólnych/ rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują wątki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują wątki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).
0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Uwaga: jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Materiał dodatkowy
<i>Zagadnienie:</i>	Notatka syntetyzująca
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom egzaminu:</i>	Podstawowy
<i>Adresaci dokumentu:</i>	Nauczyciele języka polskiego Uczniowie szkół ponadpodstawowych
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 maja 2022 r.

Zespół redakcyjny:

dr Wioletta Kozak (CKE)
Agnieszka Romerowicz (CKE)
Wioletta Łakoma-Sabat (CKE)

Recenzenci:

dr Tomasz Karpowicz (UW)
dr Marcin Smolik (CKE)
Andrzej Spilkowski (OKE w Gdańsku)
dr Romana Patyk (OKE w Jaworznie)
Teresa Bulska-Leśniak (OKE w Krakowie)
Zbigniew Kosiński (OKE w Łomży)
Sławomira Wójcik (OKE w Łodzi)
dr Mariusz Chołody (OKE w Poznaniu)
Grzegorz Sawa (OKE w Warszawie)
Beata Kwapińska (OKE we Wrocławiu)

Materiał został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Gdańsku
ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Jaworznie
ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 616 33 99
oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Krakowie
os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 99
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Łomży
al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473 71 20
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Łodzi
ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 634 91 33
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Poznaniu
ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Warszawie
pl. Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
we Wrocławiu
ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

1. Notatka – streszczenie – synteza. Wprowadzenie

Definicje słownikowe

notatka	«krótki tekst zapisany w celu zapamiętania jakichś faktów lub spostrzeżeń» wsjp.pl
streszczenie	«istotna treść czegoś ujęta w zwięzły sposób» wsjp.pl «treść czegoś ujęta krótko, zwięźle» sjp.pwn.pl
synteza	«łączenie wielu różnych elementów w jedną całość lub całościowe poznanie jakiegoś zjawiska oparte na poprzednim zbadaniu jego elementów; też: całościowe ujęcie jakiegoś problemu» sjp.pwn.pl

Powyższe definicje są niezbędne do tego, aby zrozumieć, czym jest notatka syntetyzująca i jak powinien przebiegać proces kształcenia umiejętności jej tworzenia. Notatka syntetyzująca jest krótką formą wypowiedzi, która zostanie wprowadzona po raz pierwszy na egzaminie maturalnym w 2023 roku. Jednakże formułowanie notatki syntetyzującej ułatwiają na pewno umiejętności tworzenia zarówno notatki, jak i streszczenia, opanowane przez uczniów na wcześniejszym etapie edukacyjnym.

2. Wymagania podstawy programowej z języka polskiego w zakresie umiejętności tworzenia streszczenia i notatki syntetyzującej

A. Szkoła podstawowa

1. Wymagania ogólne

II. Kształcenie językowe.

- Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
- Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

III. Tworzenie wypowiedzi.

- Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.

IV. Samokształcenie.

- Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.

2. Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI	Klasy VII i VIII
I. Kształcenie literackie i kulturowe	
2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio; 3) określa temat i główną myśl tekstu; 4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie); 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych; 6) odróżnia informacje o faktach od opinii.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego; 2) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 4) rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy.
III. Tworzenie wypowiedzi	
1. Elementy retoryki. Uczeń: 3) tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednia	1. Elementy retoryki. Uczeń: 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...].

B. Szkoła ponadpodstawowa

1. Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

- Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.
- Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].

II. Kształcenie językowe.

- Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
- Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

III. Tworzenie wypowiedzi.

- Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.

IV. Samokształcenie.

- Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.

2. Wymagania szczegółowe (zakres podstawowy)

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

- Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
  - przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;
  - analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;
  - [...] odczytuje przekazy jawne i ukryte [...].

III. Tworzenie wypowiedzi.

- Mówienie i pisanie. Uczeń:
  - buduje odpowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej [...];
  - tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] **notatka syntetyzująca**.

IV. Samokształcenie.

- Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.

3. Od streszczenia do notatki syntetyzującej

Umiejętność streszczania tekstu nieliterackiego stanowi bardzo dobry punkt wyjścia do tego, aby nauczyć się tworzenia notatki syntetyzującej. Część umiejętności niezbędnych do napisania streszczenia okazuje się niezbędna do stworzeniu notatki syntetyzującej. Te zależności przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Streszczenie¹

- jest formą przetwarzania tekstu / wykonywania działań na tekście, uwzględniającą zarówno treść, jak i formę
- polega na takim przekształcaniu tekstu, że radykalnie zmniejszona zostaje objętość tekstu, przy zachowaniu zasadniczej myśli
- odpowiedni stopień uogólnienia wypowiedzi, bez zbędnych szczegółów, dygresji, przykładów czy powtórzeń
- nie ma wskazanego tematu, problemu jako punktu odniesienia

Notatka syntetyzująca

- jest formą przetwarzania tekstu / wykonywania działań na tekście oraz porównywania dwóch tekstów. Wymaga również uwzględnienia treści i formy
- polega na takim przekształceniu dwóch tekstów, że radykalnie zmniejszona zostaje objętość obu tekstów, przy zachowaniu zasadniczej myśli każdego z nich
- odpowiedni stopień uogólnienia wypowiedzi, bez zbędnych szczegółów, dygresji, przykładów czy powtórzeń
- każda notatka ma wskazane zagadnienie do porównania

5. Etapy pracy nad notatką syntetyzującą

Analizie poddamy teksty oraz zadanie 6. z testu *Język polski w użyciu z arkusza pokazowego z języka polskiego* opublikowanego w marcu 2022 r.

Zaproponowany poniżej sposób analizy tekstów stanowi jedynie propozycję do wykorzystania w pracy z uczniami nad doskonaleniem umiejętności redagowania not. syntetyzującej.

Etap 1. Analiza tematu notatki syntetyzującej

Etap 2. Uważne przeczytanie obu tekstów i praca na tekstach

1. Dokładna lektura każdego tekstu, zrozumienie jego sensu oraz związków logicznych i przyczynowo-skutkowych.
2. Wyodrębnienie w każdym tekście części składowych, które rozwijają zagadnienie rozwoju nauki. Zwrócenie uwagi na tytuł.
Tytuł jest rodzajem zwartej informacji o treści lub problematyce tekstu. Może np.
  - określać temat podejmowany w tekście
  - wskazywać problem i koncentrować na nim uwagę odbiorcy
  - wskazywać ważne wydarzenie, czas i miejsce z tym wydarzeniem związane i zwracać na nie uwagę odbiorcy.

3. Odnalezienie i wypisanie z każdego tekstu kluczowych informacji.

Czytając teksty, zaznaczamy te fragmenty, które będą pomocne przy pisaniu notatki syntetyzującej.

Etap 3. Przedstawienie stanowiska każdego autora względem informacji kluczowych dla tematu

Stanowisko autora **tekstu 1.**

- Rozwojowi nauki sprzyja stosowanie różnych metod i podejść badawczych, np. obserwacja, dostrzeganie prawidłowości, eksperymenty, wykorzystywanie wiedzy teoretycznej.
- Rozwojowi nauki sprzyja przyjęcie otwartej postawy, która umożliwi zmianę stanowiska oraz metod badawczych i twórczych.
- Rozwojowi nauki sprzyja ciekawość świata, gotowość do eksperymentowania, weryfikowania twierdzeń przyjmowanych za pewne.
- Leonardo da Vinci jako przykład naukowca łączącego teorię z doświadczeniem – taka postawa badawcza sprzyja rozwojowi nauki.

Stanowisko autora **tekstu 2.**

- Rozwojowi nauki sprzyja weryfikowanie istniejących metod pracy naukowej (zmiana relacji między dziedzinami nauki).
- Rozwojowi nauki sprzyja współpraca naukowców z różnych dziedzin.
- Rozwojowi nauki sprzyja wykorzystywanie unikatowych cech danych dziedzin wiedzy, dzięki czemu współpraca między przedstawicielami różnych dyscyplin naukowych przyczynia się do rozwiązywania problemów badawczych.

Etap 4. Zestawienie i porównanie stanowisk autorów obu tekstów

Porównajmy teraz oba stanowiska.

	Stanowisko autora 1. tekstu	Stanowisko autora 2. tekstu	Wnioski
Metody badawcze	Rozwojowi nauki sprzyja stosowanie różnych metod i podejść badawczych, np. obserwacja, dostrzeganie prawidłowości, eksperymenty, wykorzystywanie wiedzy teoretycznej.	Rozwojowi nauki sprzyja weryfikowanie istniejących metod pracy naukowej (zmiana relacji między dziedzinami nauki).	Stanowisko autora 1. tekstu jest bardziej otwarte na zmianę metod i podejść. W tekście 2. mowa jest bardziej o weryfikowaniu metod i wzajemnej relacji między dziedzinami nauki.
Podejście badawcze	Konieczność łączenia teorii z empirią.	Autor kładzie większy nacisk na łączenie różnych dziedzin nauki.	W tym aspekcie autorzy się różnią.
Czynniki sprzyjające rozwojowi nauki	Rozwojowi nauki sprzyjają: <ul style="list-style-type: none"> • ciekawość świata, • gotowość do eksperymentowania.	Rozwojowi nauki sprzyjają: <ul style="list-style-type: none"> • współpraca naukowców z różnych dziedzin • wykorzystanie	Autor 1. tekstu kładzie nacisk na cechy charakteru, na postawie, czyli na przymiotach umysłu.

5. Etapy pracy nad notatką syntetyzującą

Analizie poddamy teksty oraz zadanie 6. z testu *Język polski w użyciu z arkusza pokazowego z języka polskiego* opublikowanego w marcu 2022 r.

Zaproponowany poniżej sposób analizy tekstów stanowi jedynie propozycję do wykorzystania w pracy z uczniami nad doskonaleniem umiejętności redagowania not. syntetyzującej.

Etap 1. Analiza tematu notatki syntetyzującej

Etap 2. Uważne przeczytanie obu tekstów i praca na tekstach

1. Dokładna lektura każdego tekstu, zrozumienie jego sensu oraz związków logicznych i przyczynowo-skutkowych.
2. Wyodrębnienie w każdym tekście części składowych, które rozwijają zagadnienie rozwoju nauki. Zwrócenie uwagi na tytuł.
Tytuł jest rodzajem zwartej informacji o treści lub problematyce tekstu. Może np.
  - określać temat podejmowany w tekście
  - wskazywać problem i koncentrować na nim uwagę odbiorcy
  - wskazywać ważne wydarzenie, czas i miejsce z tym wydarzeniem związane i zwracać na nie uwagę odbiorcy.

3. Odnalezienie i wypisanie z każdego tekstu kluczowych informacji.

Czytając teksty, zaznaczamy te fragmenty, które będą pomocne przy pisaniu notatki syntetyzującej.

Etap 5. Zredagowanie notatki syntetyzującej

Etap 3. Przedstawienie stanowiska każdego autora względem informacji kluczowych dla tematu

Stanowisko autora **tekstu 1.**

- Rozwojowi nauki sprzyja stosowanie różnych metod i podejść badawczych, np. obserwacja, dostrzeganie prawidłowości, eksperymenty, wykorzystywanie wiedzy teoretycznej.
- Rozwojowi nauki sprzyja przyjęcie otwartej postawy, która umożliwi zmianę stanowiska oraz metod badawczych i twórczych.
- Rozwojowi nauki sprzyja ciekawość świata, gotowość do eksperymentowania, weryfikowania twierdzeń przyjmowanych za pewne.
- Leonardo da Vinci jako przykład naukowca łączącego teorię z doświadczeniem – taka postawa badawcza sprzyja rozwojowi nauki.

Stanowisko autora **tekstu 2.**

- Rozwojowi nauki sprzyja weryfikowanie istniejących metod pracy naukowej (zmiana relacji między dziedzinami nauki).
- Rozwojowi nauki sprzyja współpraca naukowców z różnych dziedzin.
- Rozwojowi nauki sprzyja wykorzystywanie unikatowych cech danych dziedzin wiedzy, dzięki czemu współpraca między przedstawicielami różnych dyscyplin naukowych przyczynia się do rozwiązywania problemów badawczych.

Etap 4. Zestawienie i porównanie stanowisk autorów obu tekstów

Porównajmy teraz oba stanowiska.

	Stanowisko autora 1. tekstu	Stanowisko autora 2. tekstu	Wnioski
Metody badawcze	Rozwojowi nauki sprzyja stosowanie różnych metod i podejść badawczych, np. obserwacja, dostrzeganie prawidłowości, eksperymenty, wykorzystywanie wiedzy teoretycznej.	Rozwojowi nauki sprzyja weryfikowanie istniejących metod pracy naukowej (zmiana relacji między dziedzinami nauki).	Stanowisko autora 1. tekstu jest bardziej otwarte na zmianę metod i podejść. W tekście 2. mowa jest bardziej o weryfikowaniu metod i wzajemnej relacji między dziedzinami nauki.
Podejście	Konieczność łączenia teorii	Autor kładzie większy nacisk na łączenie różnych dziedzin nauki.	W tym aspekcie autorzy się różnią.
	Wskazują: rozwójowi nauki	gotowość do eksperymentowania.	Wskazują: Rozwojowi nauki sprzyjają: <ul style="list-style-type: none"> • współpraca naukowców z różnych dziedzin • wykorzystanie Autor 1. tekstu kładzie nacisk na cechy charakteru, na postawie, czyli na przymiotach umysłu.

Etap 6. Sprawdzenie, czy napisana notatka zawiera stanowisko każdego autora tekstu oraz zestawienie stanowisk obu autorów

Wyszukajmy i zaznaczmy w notatce:

- problem i porównanie stanowisk autorów obu tekstów
- stanowisko W. Isaacsona
- stanowisko H. Steinhausa.

Walter Isaacson oraz Hugo Steinhaus podjęli próbę określenia działań, które sprzyjałyby rozwojowi nauki. Oba teksty opisują znaczenie teorii i empirii oraz korzyści płynące z połączenia tych dwóch elementów. Autorzy uważają, że współlistnienie i współdziałanie doświadczeń i teorii mogą przyczynić się do uzyskania lepszych rezultatów. Różni ich sposób prowadzenia wywodu: Isaacson stosuje myślenie indukcyjne, czyli na przykładzie jednego artysty/naukowca dokonuje uogólnień, Steinhaus natomiast odwrotnie – od uogólnienia dotyczącego matematyki stosowanej przechodzi do szczegółów. Ponadto różni ich podejście metodologiczne: Isaacson na przykładzie da Vinci postuluje łączenie teorii z empirią, a Steinhaus – współpracę różnych dziedzin nauki. Znalezienie połączenia między teorią i zasadami a obserwacją i doświadczeniem może prowadzić – w opinii obu autorów – do zupełnie nowych wyników naukowych.

Etap 7. Sprawdzenie, czy notatka jest napisana z zachowaniem zasad zwięzłości i klarowności stylu

Krok 1. Sprawdzamy, czy notatka mieści się w obowiązującym limicie wyrazów:

Limit obowiązujący	Liczba wyrazów w notatce
60–90	113

Konkluzja: Zredagowana notatka przekracza dozwolony limit, co wiąże się z utratą punktów (bo 1 pkt traci się za przekroczenie limitu wyrazów) w kryterium *Treść*.

Notatka syntetyzująca 1.

	Błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne
Na podstawie tekstu można wywnioskować, jakie działania sprzyjają rozwojowi nauki. Postawa Leonarda jaką przedstawił Walter Isaacson pokazuje jak zmieniał swoje podejście do nauki. Początkowo opierał się tylko na empirii i nie stosował teorii. Jednak po czasie zaczął dostrzegać braki w swojej metodzie i zaczął łączyć empirie z teorią. Da Vinci za młodu miał całkowicie inne podejście niż matematycy opisani w tekście Steinhausa, którzy to opierali się tylko na teorii, a lekceważąco odnosili się do wniosków opartych na indukcji. Autor krytykuje takie podejście, uważając iż jest ono bardzo aroganckie.	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____

Treść

A. Przedstawienie stanowiska każdego autora

Notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie.	TAK	NIE
Poziom uogólnienia jest odpowiedni.	TAK	NIE

Uzasadnienie oceny:

.....

.....

.....

B. Zestawienie stanowisk obu autorów

W notatce zestawiono stanowiska obu autorów.	TAK	NIE
Poprawnie wskazano punkty wspólne / rozbieżne / różnorodność aspektów zagadnienia.	TAK	NIE

Uzasadnienie oceny:

.....

.....

.....

Notatka syntetyzująca 1.

	Błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne
Na podstawie tekstu można wywnioskować, jakie działania sprzyjają rozwojowi nauki. Postawa Leonarda jaką przedstawił Walter Isaacson pokazuje jak zmieniał swoje podejście do nauki. Początkowo opierał się tylko na empirii i nie stosował teorii. Jednak po czasie zaczął dostrzegać braki w swojej metodzie i zaczął łączyć empirie z teorią. Da Vinci za młodu miał całkowicie inne podejście niż matematycy opisani w tekście Steinhausa, którzy to opierali się tylko na teorii, a lekceważąco odnosili się do wniosków opartych na indukcji. Autor krytykuje takie podejście, uważając iż jest ono bardzo aroganckie. [88 wyrazów]	_____ int. int. int. jęz. _____ ort. _____ _____ jęz. int.

Treść

A. Przedstawienie stanowiska każdego autora

Notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie.	TAK	NIE
Poziom uogólnienia jest odpowiedni.	TAK	NIE

Uzasadnienie oceny:

Zdający:

- przedstawił stanowisko Isaacsona poprzez zobrazowanie podejścia Leonarda da Vinci do nauki.
- określił stanowiska Steinhausa – napisał, że autora drugiego tekstu krytykuje wykorzystywanie w pracy naukowej wyłącznie teorii
- parafrazuje/opowiada treść artykułów, nie uogólnia.

B. Zestawienie stanowisk obu autorów

W notatce zestawiono stanowiska obu autorów.	TAK	NIE
Poprawnie wskazano punkty wspólne / rozbieżne / różnorodność aspektów zagadnienia.	TAK	NIE

Uzasadnienie oceny:

Jedyną próbą zestawienia jest stwierdzenie, że da Vinci „miał inne podejście”. Nie ma

Zadania w części: test historycznoliteracki 2023–24

Test historycznoliteracki zawiera zadania obejmujące okresy literackie wymienione:

- **starożytność** (antykw i Biblia), **średniowiecze**, **renesans**, **barok**, **oświecenie** (5 pkt)
- **romantyzm**, **pozytywizm**, **Młoda Polska** (6 pkt)
- **20-lecie międzywojenne**, **literatura wojny i okupacji**, **literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna**, **literatura po 1989 r.** (4 pkt).

W teście historycznoliterackim przeważają zadania z wyposażeniem, tj.:

- ✓ fragmentami tekstów literackich
- ✓ tekstami ikonicznymi
- ✓ fragmentami tekstów nieliterackich (np. prace krytyczne, definicje, analizy)

Test historycznoliteracki

ZADANIA ZAMKNIĘTE

Zadanie 15. (0–1)

Zapoznaj się z poniższymi tekstami.

Tekst 1.

Pieśń o Rolandzie

CLXXVI

Tekst 2.

Mistrz E.S.
Ars moriendi

Oxford, Ashmolean Museum, Department of Prints and Drawings, 1460–1467.

Porównaj fragment *Pieśni o Rolandzie* z ryciną Mistrza E.S. *Ars moriendi*. Z zamieszczonych poniżej odpowiedzi wybierz i zaznacz te, które świadczą o obecności motywu *ars moriendi* i są wspólne dla obu tekstów.

- A. Obecność postaci nadprzyrodzonych.
- B. Osamotnienie w chwili śmierci.
- C. Nadzieja na zbawienie.
- D. Modlitwa umierającego.
- E. Rytualizacja śmierci.
- F. Patos.

A, C, D, E

Test historycznoliteracki

ZADANIA ZAMKNIĘTE

Zadanie 13. (0–1)

Przeczytaj fragment wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera *Melodia mgieł nocnych*.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Melodia mgieł nocnych

(Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)

Cicho, cicho, nie budźmy śpiącej wody w kotlinie,
lekką z wiatrem płasajmy po przestworów głębinie...
Okręcajmy się wstęgą naokoło księżycy,
co nam ciała przeźrocze tęczą blasków nasyca,
i wchłaniajmy potoków szmer, co toną w jeziorze,
i limb szumy powiewne, i w smrekowym szept borze,
pijmy kwiatów woń rzeźwą, co na zboczach gór kwitną,
dźwięczne, barwne i wonne, w głąb wzlatujmy błękitną.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)*, [w:] tegoż, *Poezje wybrane*, Wrocław 1968.

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do fragmentu wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W wierszu zastosowano wyrazy dźwiękonaśladowcze.	P	F
2.	Podmiotem lirycznym wiersza są mgły nocne.	P	F

Test historycznoliteracki

Zadanie 15. (0–1)

Każdemu z podanych fragmentów wierszy współczesnych poetów A–C przyporządkuj topos, który został w nim wykorzystany. W odpowiednie miejsce w tabeli wpisz numer toposu wybrany spośród 1–4.

Topos

1. Hioba
2. Arkadii
3. Ikara
4. Narcyza

	Fragment wiersza	Numer toposu
A.	Ernest Bryll <i>jakby to nagle pierze skrzydłom uronione, chuda chłopięca noga zadarta do nieba – znaczyła wszystko</i>	
B.	Konstanty Ildefons Gałczyński <i>A ty mnie na wyspy szczęśliwe zawieź, [...] Pokaż mi wody ogromne i wody ciche, rozmowy gwiazd na gałęziach pozwól mi słyszeć zielonych</i>	
C.	Anna Kamieńska <i>Otwórz usta i ucz mnie jak znosić ból śmierć samotność stratę przyjaciół obelżywe słowa a nade wszystko starość</i>	

Test historycznoliteracki

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj fragment *Pieśni III* Jana Kochanowskiego.

Jan Kochanowski

Pieśń III

Dokończ zdanie. Zaznacz odpowiedź A albo B, a następnie odpowiedź wybraną spośród 1.–3.

Przytoczony fragment *Pieśni III* nawiązuje do filozofii

A.	epikurejskiej	i realizuje jej założenie polegające na	1.	uznaniu szczęścia za cel życia, a braku cierpienia – za warunek szczęścia.
			2.	dążeniu do doskonalenia się i na akceptacji naturalnego biegu życia.
B.	stoickiej		3.	przekonaniu, że nie ma obiektywnych kryteriów prawdy.

Test historycznoliteracki

ZADANIA EGZAMINACYJNE OPARTE NA TEKŚCIE IKONICZNYM

Zadanie 8. (0–1)

Współczesna kultura czerpie inspirację z mitologicznych pierwowzorów. Poniżej przedstawiono rysunek Andrzeja Mleczki.

www.mleczko.pl

<https://www.facebook.com/galeria.andzejmleczki/photos/a.192455250903793/1063266997155943/?type=1&theater>

Napisz, do jakiej postaci mitologicznej nawiązuje rysunek Andrzeja Mleczki. Wyjaśnij, na czym polega paradoks przedstawionej na rysunku sytuacji.

Postać mitologiczna: .....

Wyjaśnienie: .....

Test historycznoliteracki

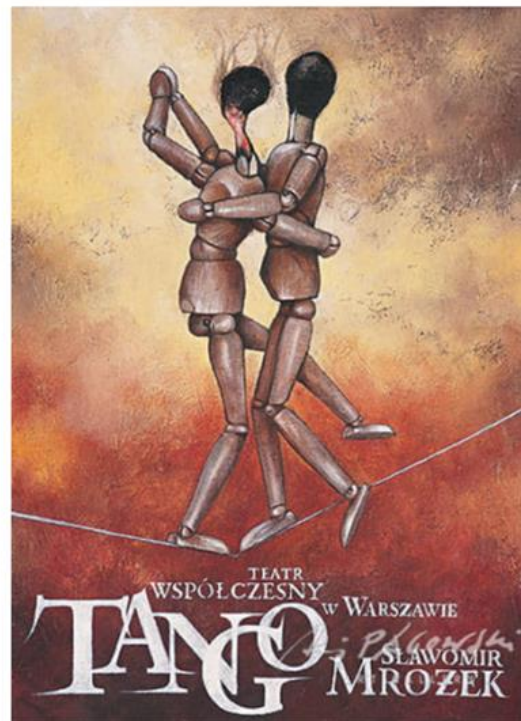
ZADANIA EGZAMINACYJNE OPARTE NA TEKŚCIE IKONICZNYM

Zadanie 16. (0–2)

Zapoznaj się z plakatem Andrzeja Pągowskiego do dramatu Sławomira Mrożka *Tango*.

Andrzej Pągowski

Tango

<https://pagowski.pl/pl/p/TANGO/104>

Zinterpretuj plakat Andrzeja Pągowskiego w kontekście utworu Sławomira Mrożka. W odpowiedzi uwzględnij dwa elementy graficzne, które wyrażają przesłanie tego dramatu.

.....

Test historycznoliteracki

Zadanie 10. (0–2)

Zapoznaj się z reprodukcjami obrazów A i B.

A.

B.

10.

0–1–2

Który obraz – A czy B – reprezentuje sposób postrzegania rzeczywistości charakterystyczny dla romantyzmu? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do obu obrazów.

.....

Test historycznoliteracki

ZADANIA EGZAMINACYJNE KO OPARTE NA TEKŚCIE LITERACKIM

Zadanie 24. (0–1)

Przeczytaj poniższy utwór.

Ignacy Krasicki
Szczur i kot

„Mnie to kadzą” – rzekł hardzie do swego rodzeństwa
Siedząc szczur na ołtarzu podczas nabożeństwa.
Wtem, gdy się dymem kadzidł zbytecznych zakrztusił,
Wpadł kot z boku na niego, porwał i udusił.

Ignacy Krasicki, *Szczur i kot*, [w:] tegoż, *Dzieła wybrane*, T. 1., Warszawa 1989.

*Na III etapie edukacyjnym obowiązuje utrwalanie,
poszerzanie i doskonalenie wiadomości
i umiejętności nabytych w szkole podstawowej.*

[Podstawa programowa, Treści nauczania – wymagania szczegółowe:]

Wyjaśnij alegoryczny sens bajki Ignacego Krasickiego *Szczur i kot*.

.....

.....

.....

Test historycznoliteracki

ZADANIA EGZAMINACYJNE SPRAWDZAJĄCE UMIEJĘTNOŚĆ WYKORZYSTYWANIA KONTEKSTÓW I UZASADNIANIA STANOWISKA

Zadanie 11. (0–2)

Przeczytaj fragment raportu Nikołaja Nowosilcowa, szefa carskiej policji, do Wielkiego Księcia Konstantego, gubernatora Królestwa Polskiego.

Wysłanie więźniów odbyło się w zupełnym porządku i bez zakłócenia spokoju. Przestępcy podczas wywożenia, a nawet w czasie okuwania w kajdany, nie okazywali najmniejszej skruchy.

M. Dernałowicz, K. Kostenicz, Z. Makowiecka, *Kronika życia i twórczości Mickiewicza. Lata 1798–1824*, Warszawa 1957.

Czy zachowanie Polaków opisane w podanym fragmencie raportu Nikołaja Nowosilcowa znajduje potwierdzenie w *Dziadach* części III Adama Mickiewicza? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści dramatu Adama Mickiewicza. Podaj dwa przykłady ilustrujące Twoje stanowisko.

.....
.....

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 pkt

- Rozstrzygnięcie – III część *Dziadów* nie potwierdza raportu Nowosilcowa.
Uzasadnienie: W opowiadaniu Sobolewskiego możemy odnaleźć sytuacje świadczące o protestach skazanych, np. postawa Janczewskiego, który krzyknął „Jeszcze Polska nie zginęła”. Spokój przygotowania więźniów do wywiezienia na Syberię zakłócił także lud zebrany w kościele, który wyszedł na ulicę, by towarzyszyć zesłańcom.
- Rozstrzygnięcie – III część *Dziadów* potwierdza raport Nowosilcowa.
Uzasadnienie: Z opowiadania Sobolewskiego wynika, że wywózka skazanych odbyła się bez większych protestów. Ludzie wyszli z kościoła, ale jedynie biernie przyglądali się temu procesowi.

Test historycznoliteracki

ZADANIA EGZAMINACYJNE SPRAWDZAJĄCE UMIEJĘTNOŚĆ WYKORZYSTYWANIA KONTEKSTÓW I UZASADNIANIA STANOWISKA

Zadanie 11. (0–2)

Przeczytaj fragment raportu Nikołaja Nowo Księcia Konstantego, gubernatora Królestwa

Wysłanie więźniów odbyło się w pełnym czasie wywożenia, a nawet w czasie oku skruchy.

M. Dernałowicz, K. Kostenicz, Z. Makowie

Czy zachowanie Polaków opisane w podanym fragmencie raportu Nikołaja Nowosilcowa znajduje potwierdzenie w *Dziadach* części III Adama Mickiewicza? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści dramatu Adama Mickiewicza. Podaj dwa przykłady ilustrujące Twoje stanowisko.

.....
.....

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 pkt

- Rozstrzygnięcie – III część *Dziadów* nie potwierdza raportu Nowosilcowa. Uzasadnienie: W opowiadaniu Sobolewskiego możemy odnaleźć sytuacje świadczące o protestach skazanych, np. postawa Janczewskiego, który krzyknął „Jeszcze Polska nie zginęła”. Spokój przygotowania więźniów do wywiezienia na Syberię zakłócił także lud zebrany w kościele, który wyszedł na ulicę, by towarzyszyć zesłańcom.
- Rozstrzygnięcie – III część *Dziadów* potwierdza raport Nowosilcowa. Uzasadnienie: Z opowiadania Sobolewskiego wynika, że wywózka skazanych odbyła się bez większych protestów. Ludzie wyszli z kościoła, ale jedynie biernie przyglądali się temu procesowi.

Warszawa 1957.

Zasady oceniania

- 2 pkt – rozstrzygnięcie wraz z przytoczeniem dwóch przykładów z dramatu.
- 1 pkt – rozstrzygnięcie wraz z przytoczeniem jednego przykładu z dramatu.
- 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Test historycznoliteracki

Zadanie 13. (0–1)

Przeczytaj podaną definicję wyrazu *stereotyp* oraz fragment *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego.

stereotyp

«funkcjonujący w świadomości społecznej uproszczony i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości»

www.sjp.pwn.pl

Stanisław Wyspiański

Wesele

AKT I

SCENA 1.

Czepiec, Dziennikarz

Czy inteligencja postrzega wieś i chłopów stereotypowo? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do podanego fragmentu *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Test historycznoliteracki

ZADANIA EGZAMINACYJNE OPARTE
NA FRAGMENTACH
OPRACOWANIA NAUKOWEGO

Zadanie 9. (0–2)

Przeczytaj zamieszczony poniżej fragment satyry *Wziętość* Ignacego Krasickiego.

Ignacy Krasicki

Wziętość¹ (fragment)

Był niejakiś pan Łukasz, co chciał wiele dostać.
Cóż on czynił? – Najsamprzód zmyślił sobie postać.
Chciał oszukać, oszukał, bo to nie są cuda,
I niezgrabne szalbierstwo² częstokroć się uda,
A dopiero gdy sztuczne³. Patrzył Łukasz pilnie,
Jak to się drudzy wznoszą i zgadł nieomylnie.
Zgadł sekret. – A ten jaki? – Do możniejszych przystać,
Strzec się słabych, śmiać z cnoty, a z głupstwa korzystać.
Przykład wszystkim widoczny rzecz wyłuszczy prosta.
Gdy widzisz, senatorem że został starosta⁴,
Patrz, jak się zsenatorzył. Był filut⁵, jest możny,
Wczoraj ledwo mościom pan⁶, dziś jaśnie wielmożny.

Ignacy Krasicki, *Wziętość*, [w:] tegoż, *Satiry i listy*, Wrocław 1988.

¹ Wziętość – popularność.

² Szalbierstwo – oszustwo, zwłaszcza wyłudzenie czegoś.

³ Sztuczne – przebiegłe, umiejętnie.

⁴ Senatorem że został starosta – starostowie nie mieli praw zasiadania w senacie, aby więc zostać senatorem, starosta musiał otrzymać któryś z wyższych urzędów: kasztelana, wojewody, ministra.

⁵ Filut – tu: spryciarz.

⁶ Wczoraj ledwo mościom pan – tytuł grzecznościowy „mości pan” obowiązywał w stosunku do każdego szlachcica, natomiast do szlachcica sprawującego jakiś urząd zwracano się „jaśnie wielmożny”.

Mieczysław Piszczkowski o twórczości Ignacego Krasickiego napisał:

Krasicki [...] z obiektywną ciekawością studiuje duszę ludzką [...]. Z nieporównanym dowcipem wyśmiewa bystro zaobserwowane wady ludzkie.

Czy zgadzasz się z tą opinią? Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do podanego fragmentu satyry *Wziętość* albo innej znanej Ci satyry Ignacego Krasickiego.

Test historycznoliteracki

ZADANIA EGZAMINACYJNE NAWIĄZUJĄCE DO OPINII BADACZA SPRAWDZAJĄCE UMIEJĘTNOŚĆ PORÓWNYWANIA TEKSTÓW ORAZ DOSTRZEGANIA KONTYNUACJI I NAWIĄZAŃ

Zadanie 10. (0–2)

Przeczytaj fragment *Pieśni V* Jana Kochanowskiego oraz fragment wiersza *Grób Agamemnona* Juliusza Słowackiego.

Tekst 1.

Jan Kochanowski

Pieśń V (Księgi wtóre)

Tekst 2.

Juliusz Słowacki

Grób Agamemnona

10.1. *Pieśń V* Jana Kochanowskiego oraz *Grób Agamemnona* Juliusza Słowackiego reprezentują – zgodnie z terminem podanym przez Ignacego Chrzanowskiego – lirykę gniewu, czyli takie utwory, które wyrażają oburzenie i potępienie. Czy przyczyna gniewu renesansowego poety jest taka sama jak powód gniewu poety romantycznego? Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do przytoczonych fragmentów obu utworów.

.....

.....

.....

Test historycznoliteracki

ZADANIA EGZAMINACYJNE KO OPARTE NA TEKŚCIE LITERACKIM

15.

Zadanie 15. (0–1)

0–1

Wyjaśnij, na czym polega podobieństwo między „*Edkiem*” z opowiadania Marka Nowakowskiego a *Edkiem* z *Tanga* Sławomira Mrożka.

.....

.....

.....

.....

.....

OKRĘGOWA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA
W KRAKOWIE

*ZAPRASZAMY DO ZAPOZNANIA SIĘ
Z CZĘŚCIĄ 2.*